

P.Z.E. br. 128 / 4

HRVATSKI SABOR
Klub zastupnika
Živoga zida i SNAGA-e

U Zagrebu, 11. listopada 2017.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: **Amandmani na Konačni prijedlog Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, P.Z.E. br. 128**

Tcmeljem članka 196. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora (NN 81/13, 113/16) podnosimo amandmane na **Konačni prijedlog Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, P.Z.E. br. 128**:

A M A N D M A N I

Na članak 34.

Članak 34. mijenja se i glasi:

„Registar stvarnih vlasnika dostupan je javnosti u skladu sa Zakonom o pravu na pristup informacijama.“.

Obrazloženje:

Ustavom Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14.) zajamčeno je pravo na pristup informacijama, koje je ozakonjeno i razradeno Zakonom o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“, broj 25/13. i 85/15.). Smisao ovog Zakona jest u tome da se javnosti omogući pristup informacijama koje su u posjedu tijela javne vlasti, a koje imaju javni karakter i u odnosu na kojc ne postoji zakonsko ograničenje za njihovom objavom odnosno test razinjernosti i javnog interesa takvo ograničenje ne opravdava. Kvalitetna regulacija i efikasno ostvarivanje prava građana na pristup javnim informacijama ključan je alat za postizanje transparentnosti rada i odlučivanja tijela javne vlasti te potrošnje javnih resursa, i predstavlja primaran način suzbijanja korupcije i drugih nezakonitih ponašanja.

Prema članku 10. Zakona o pravu na pristup informacijama tijela javne vlasti imaju obvezu objaviti na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku informacije u svom posjedu, u što ulaze i registri, poput budućeg Registra stvarnih vlasnika tvrtki. Korisnici – građani i pravne osobe, ostvaruju svoje pravo na pristup kao i ponovnu uporabu informacija, što je dodatna mogućnost unesena u hrvatski pravni sustav 2013. godine preuzimanjem europske pravne stečevine (Direktiva o ponovnoj uporabi informacija javnog sektora 2003/98/EZ i 2013/37/EU) podnošenjem pojedinačnog zahtjeva za pristup ili ponovnu uporabu informacija tijelu javne vlasti ili putem proaktivne objave informacija na internetskim stranicama tijela javne vlasti.

Direktiva (EU) 2015/849 o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma (kako je prevodi Službeni list Europske unije) upućuje da se pristup registru omogući svima koji imaju „legitimni interes“ (što uključuje npr. istraživače iz akademske zajednice, novinare i organizacije civilnog društva). Međutim, Konačni prijedlog Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (drugo čitanje, P.Z.E. br. 128), uvodi sasvim novi pojam „opravdani pravni interes“ čime se stvara podloga da se pristup javnosti u potpunosti onemogući. Naiče, ukoliko se umjesto „legitimiog/opravdanog“ javnog interesa, uistinu uvede „opravdani pravni interes“, odluke Ministarstva financija o (ne)davanju pristupa informacijama u Registru ne bi bilo moguće osporavati na temelju Zakona o pravu na pristup informacijama (u procesima pred Povjerenicom za informiranje i pred Upravnim sudom) u odnosu na meritum spora, već samo u odnosu na poštivanje procedure.

U odnosu na druge države članice EU, Ujedinjeno Kraljevstvo, Francuska, Nizozemska, Švedska, Slovenija i druge zemlje upravo su u procesu otvaranja ili su već učinile svoje registre stvarnih vlasnika javnima. Republika Slovenija usvojila je Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranju terorizma koji ne spominje „opravdani pravni interes“, već „legitimni interes“. K tome, Zakonom je propisano da su podaci o imenu i prezimenu, stalnom ili privremenom prebivalištu, visini vlasničkog udjela i oblik nadzora stvarnog vlasnika, kao i datum upisa i brisanja iz registra stvarnih vlasnika besplatno dostupni na stranici tijela koje održava registar (članak 46) uz objašnjenje: „Svrha objave podataka je osiguranje višeg stupnja pravne zaštite pri uspostavi poslovnih odnosa, sigurnost legalnih transakcija, integritet poslovnog okruženja i transparentnost poslovnih odnosa pojedinaca s poslovnim entitetima koji djeluju u poslovnom okruženju te legalnih transakcija.“

U konačnici, još 2016. godine globalni nezavisni ekonomski stručnjaci masovno su podržali objavu ovih podataka. Globalna inicijativa Partnerstvo za otvorenu vlast, koje je i Republika Hrvatska uzorna članica, usvojila je na summitu u studenome 2016. u Parizu izjavu o potrebi objave registara poduzeća u otvorenom obliku, zajedno s podacima o stvarnim vlasnicima, a kako bi se ojačala borba protiv anonimnog vlasništva i time mogućnost pranja novca i financiranja terorizma.

K tome, dosadašnje djelovanje istraživačkih novinara o čemu svjedoči apel Hrvatskog novinarskog društva, kao i GONG-a u nekim dijelovima dokazuje pravovremeno alarmiranje javnosti na, primjerice, netransparentno financiranje predizbornih kampanja (npr. uoči parlamentarnih izbora 2007. godine) čime su se nadležne institucije počele baviti s nekoliko godina zakašnjenja. Uostalom, i Ustavni sud RH je nazvao GONG organizacijom civilnog društva koja „može biti okarakterizirana, poput tiska, kao društveni 'čuvar' (social 'watchdog')“ (Broj: U-III-2599/2012).

Nadalje, potaknuta jačanjem terorizma u Europi u posljednje dvije godine, tj. od donošenja Četvrte direktive, kao i skandalima vezanima uz pranje novca i organizirani kriminal (npr. Panama papers) Europska unija započela je s pripremama za reviziju Četvrte direktive, a kako bi se spriječilo iskorištavanje financijskog sustava za financiranje kriminalnih aktivnosti, te ojačalo pravila o transparentnosti u svrhu sprječavanja zlouporaba. Upravo zato Nacrt Europskog parlamenta za reviziju Direktive (stranica 8) iz lipnja 2017. usmjeren je, među ostalim, na potpuno otvaranje pristupa registrima stvarnih vlasnika kako bi se ojačala transparentnost vlasništva.

A M A N D M A N II

Na članak 35.

Članak 35. briše se.

Dosadašnji članci 36. do 159. postaju članci 35. do 158.

Obrazloženje:

Kao kod amandmana broj 1.

POTPREDSJEDNIK KLUBA ZASTUPNIKA

Ivan Vilibor Sinčić

